T E L V E

Niyazi Zorlu

Seni açıyorum. Kenarlarından taşan telveyi, hoyrat ellerce kesilip çatılara fırlatılmış düşlerini aramaktan dönen çocuklara yalatıyorum.

"Düşecekler diye nasıl da ödüm koptu!"

Adına alınyazısı demişler! Bir bakarsın fallarda çıkar, bir bakarsın fallardan düşüverirler.

"Çok acımasızsın."

Hayır, çok yalnızım. Senin gibi... Bu yüzden gerilerden başlıyorum fal bakmaya. Dinle bak...

Bak! Tependen kadife bir ay doğuyor. Yarılmış, yenilmiş bir ay! Kollarında yaralı çocuklar taşıyor: Solgun, güzel, dilleri kendilerinden fersah fersah ötelere kaçırılmış çocuklar! Mutsuzlukları uzamış hanelere (doğmuyor) düşüyor, parça parça.

"Bana yalan söyleme! Görüyorsun işte! Ben bu aya güzel değilim."

(Puslu bir gömlek içinde donup kalan) kendine haksızlık ediyorsun, ey şehir!

"Yaşam çizgim?"

İlkler şehri! İlklerimizin şehri!

Yaşam çizgin upuzun. Öyle uzun ki, göstermeye utanırım. Bak! Bak!

Eyvah, eyvah! Üzerinde kem gözler var! Gözleri çıkar inşallah!

"Yoo! Öyle deme! Gözdür, yazıktır! Gözleri yuvarlanıp gözlerime çıksın. Gözlerim onların gözlerini de saklar."

İyi ama onlar senin kuyunu kat kat yükseltiyor. Senin şarkılarını gömmek istiyorlar.

"Demek ki sesimi anımsıyorlar. Ne güzel!"

Birdenbire kurtarıcı şehir rüzgârları çıkıyor. Hani kimi günler kimi güllere eser de onların mahcup tomurcuklarına gizli yaralarını uyandırır ya, işte öyle esiyor veee sıyırıveriyorlar seni kötücül ellerinden. İşte, şuradalar! Kuyunu asanlar! Görüyor musun? Sinsi gülüşlerle etrafını çevreliyorlar! Kudurmuş zamanlar gibi saldırgan, zifiri kömür suratlı, zebellah gibi bir şey, fırsatını her bulduklarında. Arkanı dönmeyegör, ellerini hemen kıllı kırk dillerine uzatıyor-

lar. O cehennem kaçkını dillerini şom ağızlarından çıkarıp kırbaç gibi şaklatıyorlar sırtında. O an bayılıyorsun. Yok ama, sen adam olmazsın... Seni yakıp yıkanları bağışlayı *veriyorsun* ayıldığında. Vermekten hiç bıkmıyorsun.

Ooohooh! Seni uyaran tenler var; altlı üstlü, kıpır kıpır, yumuşacıklar! Bu çocuklar... Sana âşık bu çocuklar! Kırılgan hayatına dokunuyorlar. Çaresizce seyrediyorlar seni. İnci gözleri büyüten anlatıların peşine düşüyorlar sonra. Ve sen kollarını açıp onları kucakladığında, üzerlerine eğilip arayan başlarını yukarı kaldırdığında görebileceğin bir gülüş mü, bir şaşkınlık mı, bir ürperti mi desem! Ne desem!

Onlar bir öpüşte anlamı ele gelmez yüzlerini senden aldılar! Onların yalnızca elleri ve sırtları konuşur! Hadi! Durma! Kulak ver... Vadesiz suskunluklarına.

Neriman yüzünü kahve fincanından ayırmadan kaşlarını kaldırıyor.

"Senin bir adağın mı var kız? Var ya! İşte! Senin bir adağın var."

"Benim herif içkiyi bıraksın diye kırk mum, bir de horoz adamıştım Yandı Baba'ya."

Yerine getirilmemiş, aldatılmış bir adak bu; kanımı almadan şuradan şuraya gitmem, olmadık belalar açarım, mutsuz koyarım sizi, bunu böyle bilin, diyor. Neriman adağın sesi olacakken çatıdaki gürültüleri işitiyorlar. İçkici kocalı genç kadın hafif bir çığlık atıp korkudan dışarı taşmaya çalışan yüreğini eliyle zaptediyor. Kadının korktuğunu gören Neriman ellerini dizlerine vurup bir kahkaha savuruyor. Genç kadının küskün bakışlarını görünce kendini bağışlatmak için ellerini tutuyor.

"Korkma kız! Piç Mahmut bu. Kimbilir kime kızdı yine."

Elindeki fincanı sehpaya bıraktığı gibi pencere demirine tutunarak dışarı sarkıyor.

"Ne oldu ülen! Evi başımıza yıkmaya yemin mi ettin? Yık! Yık da ebeninkine rahmet okuyayım!"

Çatıdaki sesler kesiliyor.

"Dur hele Mahmut! Dur biraz!"

Neriman pencereden çekiliyor. Başparmağıyla üst damağını yukarıya kaldıran içkici kocalı kadın sararmış yüzünü tavana döndürüyor.

"Geldiği iyi oldu," diyor Neriman. "Biraz favam kalmıştı... Yanına bir de kuru soğan koyayım da sevinsin gariban."

Yemek gelene kadar zararsız tıkırtılarla dolaşıyor Piç Mahmut. Kedilerin ve rüzgârın çıkardığı birkaç kiremiti yerine oturtuyor. Canbaz gibidir o. Hiç korkmuyor. Ta çatı kenarlarındaki su oluklarına kadar gidiyor. Elindeki sopayla su oluklarındaki yağmur artıklarını süpürüyor. Süpürdüklerini aşağıya bırakıveriyor. Aşağıda, kapı önlerine yayılmış kilim ve şiltelerde oturanlar üstlerine

yağan toz bulutunu görünce Piç Mahmut'a lanetler okuyor, beddualar yağdırıyorlar. Piç Mahmut hiç kimseyi duymuyor. Ayaklarını boşluğa sarkıtıp etrafı seyrediyor.

İster kiremitli olsun, ister çinko, isterse karton (karton dedikse kalın karton: mukavva) şehrin bütün damlarına hoş gözlerle bakıyor. Bir tek şehre boyunlarını bükerek yaklaşan, erken yatıp erken kalkan evcikleri uzaktan izlemekle yetiniyor. Deniz ve kara rüzgârlarının giriştikleri savaşın sonucunu çok iyi bilse de izlemekten kendini alamıyor: Bu savaşlardan haşin olan Kara rüzgârları, uzaktaki bu evcikleri sırtlarını sıvazlayarak, naylon damlarını şişirerek şehre yapıştırıyor. Bir sabah uyanıp da bu evciklerin şehre kaynadıklarını gördüğünde daha önceden iştahını ve merakını kabartan bu evler, Piç Mahmut'un kuruntularını, kurgularını sınayabileceği öyküler taşıyan ev(cik)ler olmaktan çıkardı. Sus pus! Taş gibi donup kalırlardı. Bu şehre girmek, şehirden olmak çarpardı onları. Çarpılırlardı. Bu evleri özlemle koynuna alan, çalkaladıktan sonra çatılarına kulağını dayayan Piç Mahmut'a anlatabilecekleri hiçbir şey kalmazdı.

Neriman'ın dama uzattığı tepsideki yemekleri iştahla yiyor, tabakları iyice sıyırıyor. Tek bir ekmek kırıntısı bile bırakmıyor ardında. Yanına gur gur alçalan kuşları, mır mır yaklaşan kedileri geri çevirmiyor; lokmasını bölüşmeyi biliyor. Bardaktaki suyu üç kez soluklanarak içiyor. Daha sonra aşağıya, Neriman'a uzatıyor tepsiyi. Sonra bir çocuğun, bile isteye elinden kaçırdığı mor bir balon gibi havalanıyor. Deli çocuk! Uçuşu bile deli! Uzaklaşırken Neriman'ın kendisine seslendiğini işitiyor.

"Piç Mahmut!"

Arkasını dönen Mahmut olduğu yerde salınıp duruyor. Neriman ise, rüzgârın yüzüne yapıştırdığı saçlarını parmaklarıyla sökmeye çalışırken ne diye seslendiğini düşünüyor. Titreyen tepsideki bardak yere düşüp kırılıyor. Küçük bir kırık bacağına saplanıyor ama Neriman bağırmıyor. Mahmut da görmezden geliyor.

"Zaman nasıl da gelip geçiyor, öyle değil mi?"

Gülüyor. Elini değil başını sallayarak uzaklaşıyor. Aşağıda, kollarını iki yana açarak salvolar çizen çocuklar Mahmut'un gölgesini yakalamaya çalışıyor.

Bugün gibi hatırlanıyor:

Piç Mahmut! Canbaz Mahmut! Başımızdaki biti sever gibi severdik onu. Alışmıştık, kollardık, korurduk. Has adamdı. Nimete saygılıydı. Çalıp çırpmazdı; onu bırak, hali vakti yerinde olduğu halde gözünü kara toprakların doyuracağı bütün kerli felli hırsızları yıldırırdı. Kodamanların ve kocamanların kâbusuydu o. Geçmişini bilen yoktu. Vakti zamanında çok okuduğu, bu yüzden de tırlatıp kendini damlara fırlattığı söylenirdi.

"Şişmanlar zayıfların, erkekler kadınların, okuyanlar okumayanların, zenginler fakirlerin, yaşayanlar ölülerin sırtından geçiniyor. Karnıma yapışıyor bu şehir!"

Çok akıllıydı, çok! Açın halinden anlamayanlardan, lüp lüp yiyicilerden ve onların her türden yardakçılarından hoşlanmazdı. Onları görür görmez basardı küfürü...

"Gül gibi memleketi çöle çevirdiniz! Anamızı s.ktiniz! Uyuttunuz ve içine ettiniz hayallerimizin! Umutsuz koydunuz, piç ettiniz bizi!"

Kaç defa gelip yalvardılar buna, "Biz ettik sen etme, *oğlum*!" Nuh dedi, peygamber demedi. Iıh! Bulduğu her fırsatta yollarını kesti, karnını tuta tuta, kusa kusa bir hışımla yere indi. Yere indi dediysek, yerle arasına bir portakal kasası, bir sandalye, bir iskemle, ya da hiç olmazsa bir tahta parçası koymayı ihmal etmedi. Çünkü havaya aitti o. Çünkü ayaklarını yere basmayı zul sayardı.

"Yukarıda olan ben olduğum halde başımı döndürüyorsunuz, midemi bulandırıyorsunuz benim!"

Donuyla dolaşan bir adam gördük mü, bilirdik ki Piç Mahmut'la karşılaşmış. Kaç defa polisi saldılar üzerine, kaç defa yakalayıp hapse tıktılar ama hepsi nafile! Ha pire, ha Piç Mahmut! Azrail gibi, mübareğin girip çıkmadığı hiçbir delik yok! Zaten üflesen uçacak, serçe parmağım gibi, kikirik bir şey! Bir keresinde yakalayıp Aziziye Karakolu'na getirmişler. Bizimki de helaya gitmiş. Yokluğu kimsenin dikkatini çekmemiş, unutmuşlar bunu. Helaya başkaları da girip çıkmış, kovalarla su dökmüşler tahretlerinin ardından. Sonra bakmışlar Piç Mahmut ortalıklarda yok. En son helaya girmemiş miydi bu adam! E, girmişti. Helada pencere yok. Helaya ondan sonra giren oldu mu? Oldu. Başkomiser elini alnına vurdu. "Tabii ya!" dedi bir dedektif ciddiyetiyle. "Tuvalet deliğine saklandı herifçioğlu! Helaya dökülen suyla birlikte kanalizasyona karışıverdi. Sıvıştı elimizden. Şimdiye kadar körfeze varmıştır bile!"

Piç Mahmut'un ağızdan ağıza renklenen öyküleri şehrin yüzünü güldürürken, Demokratlar ın canlarını sıkar. Bu şehir ağaları her geçen gün biraz daha çok burunlarından solurlar. Piç Mahmut gibi şehir eşkiyalarının kanını kaynatıp başlarına musallat edenlerin hangi servet düşmanı gomonistlerin olduğunu çok iyi bilirler. Piç Mahmut'u güneşten kurutmak, öfkeden kudurtmak için sokaklara çuval çuval Adnan moru, plastik gözlük salarlar. "Çeksen kopmaz/ Kıvırdığın yerde durmaz/Ayağının altında çiğnesen kırılmaz/Amerikan harikası." Yanına sakız çiğnenirse pek makbul, pek fiyakalı olur, icabında gözlüğü açar! Hele de saçlarını ıslatıp arkaya yatırır, gömlek yakalarını kolalayıp yukarıya kaldırırsan, sizden kıyağı bulunmaz!

Piç Mahmut güneşten daha güneştir ama. Yalanları çabuk eritir. Gerçekleri andavallıların yüzlerine yüzlerine çarpıverir; hiç acımaz! Hiçbir mihneti yoktur. Gölge dilenmemiştir kul yapısı hiçbir eşyadan. Rüzgâr ve dut ağaçları ne

güne duruyorlarmış!

Nereden bulmuş, kimden çarpmışsa sahicisiyle çıkar gözlüğün. Dimdik.

"A, benim alık evlatlarım! Nah işte! Sahicisi! Bunlar sizin gözlerinizdeki gibi dünyayı zindan etmez adama. Işıl ışıl parıldayıp durur, içinde rengârenk döner dünya. Göz sakızı mübarek: Dünyayı çiğner çiğner yumuşatır. Güneş dul girer kız çıkar, allahıma kitabıma! Ya sizinkiler? Ah, siz Piç Mahmut'un söylediği gibi safsınız be! Hadi! Hadi, durmayın! Gözlüklerini hamam ateşlerinde yok etmeye çalışın da göreyim! Hadi kireç ocaklarına sallandırıp eritin! Nah! Şuraya, şu damlara yazıyorum ki, bu gözlükleri bir kez takan iflah olmaz artık! Hayatı morarır be! Gözlerinin altı üstü bir kabarır! Beyin desen sulu zırtlak! Kemirdiği üzümün sapına, yalanıp durduğu kemiğin çapına şükretmek için zor atar kendini camilerin kapılarına.

"Onların uzanamayacakları yerlere çıkın! Durmayın! Çatılara kaçın! Tepeden, yüksekten bakmayı öğrenin bu dünyaya. Öğrenin ki, rezilliğin bini bir paradır aşağıda. Anlarsınız, adamın başı neden yükseklerde döner, neden midesi bulanır, bakamaz aşağıya! Anlarsınız, neden yukarıda oturup durur cenabı allah!"

Bazen böyledir bu! Makineli tüfek gibi konuşur da konuşur. Durdurana aşkolsun! İşte, yine heyheyleri üzerinde. Piç Mahmut! Artık sus! Sana söy...

"İyi ama Neriman Abla! Bu şehrin çocukları ip hırsızıdırlar. Heyheyleri gelince sakın ola ki elleşmeyin! Alsınlar o *heyhey*leri boyasınlar güneşle. Sonra şişirsinler, taksınlar ucuna uzunca bir kuyruk, uçursunlar, uçursunlar. Uçtukça *heyhey*ler *hayhay* olurlar. Uçtukça *hayhay*lar *hoyhoy*; çatlayana kadar gülerler halimize. *Hoyhoy hoyhoy!*"

Baktılar ki Piç Mahmut'u susturmanın, onunla başetmenin hiçbir yolu yok, allem ettiler kallem ettiler, alıp Piçhane'ye götürdüler. "Uyuşturun! Susturun şu piçi!" dediler. Doktorlar da bastılar morfini... Bir süre ortalıktan kayboldu. Sonra bir gün sarhoş gibi çıkageldi. Sersem gibi gezinip durduğunu gördük. (.....) Duvarları tırmalıyordu. Duvarlar hep kan içinde kaldı. E, hayat bu! Tırnaklarla birlikte dişler de dökülür. Hemen ardından sokak itleri gibi ölüverir insan. Gecenin bir yarısı belediyenin çöp eşeklerine yükleyip götürürler leşini!